

Warszawa, wrzesień 2014

XXIX edycja akcji Żółty Tydzień Zadbaj o zdrowie!

Już po raz 29. każdy, kto chce zadbać o swoje zdrowie, będzie miał okazję skorzystać z akcji Żółty Tydzień. Akcja ma na celu edukację na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z wirusowymi zapaleniami wątroby typu A i typu B oraz popularyzację szczepień ochronnych. W tej edycji organizatorzy zwracają uwagę na rolę profilaktyki WZW typu B, dzięki której można zapobiegać poważnym następstwom zakażenia wirusem HBV, jakim jest zakażenie przewlekłe, marskość lub pierwotny rak wątroby^{1,2,3}. Tegoroczny Żółty Tydzień potrwa od 6. do 17. października.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A i wirusowe zapalenie wątroby typu B to choroby zakaźne, które występują na całym świecie i stanowią poważne zagrożenie zdrowotne dla milionów ludzi^{4,5,6}. Dlatego tak ważną rolę odgrywa wiedza na temat tych chorób i świadomość, że dzięki szczepieniom ochronnym możemy uniknąć zakażenia^{4,7}.

Wirus HBV – drugi, najważniejszy po tytoniu czynnik rakotwórczy^{1,2,3}.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B, wywoływane przez wirus HBV⁴, może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Następstwem choroby mogą być zakażenie przewlekłe, marskość lub pierwotny rak wątroby^{1,2,3,4}. Jak wskazują badania, wirus HBV może być przyczyną nawet 80% przypadków rozwoju raka wątrobowokomórkowego, co zgodnie z WHO czyni go drugim, najważniejszym po tytoniu czynnikiem rakotwórczym^{1,2,3}.

W połowie przypadków choroba może nie dawać objawów^{4,8,9} „Można być chorym na WZW B i o tym nie wiedzieć. Prawda jest taka, że większość przypadków zakażeń wykrywamy przypadkowo. Czy to przy okazji badań kontrolnych, czy też pobytu w szpitalu z innych przyczyn, czy też przy okazji oddawania krwi” – tłumaczy doc. Jerzy Jaroszewicz z Kliniki Chorób Zakaźnych i Hepatologii w Białymstoku.

„O tym, że choruję na wirusowe zapalenie wątroby typu B dowiedziałem się we wrześniu 2010 roku. Do tego czasu nic nie wskazywało na to, że jestem zakażony. Na podstawie wyników badań uznano, że szkody jakich dokonał wirus powstały w przeciągu 10, a może nawet 15 lat” – mówi Pan Gerard Wiśniewski, podopieczny Fundacji Gwiazda Nadziei.

W jaki sposób dochodzi do zakażenia

Wirus przenosi się w wyniku naruszenia ciągłości tkanek – skóry lub błony śluzowej^{4,5}. Do zakażenia wystarczy już niewielka ilość krwi, nawet mniej niż jedna kropla, ponieważ wirus HBV znajduje się w niej w wysokim stężeniu^{4,8}. Wirus jest do 100 razy bardziej zakaźny niż wirus HIV⁵. Sytuacje, w których może dojść do zakażenia dotyczą zarówno zabiegów medycznych, jak i niemedycznych, takich jak tatuowanie, zabiegi fryzjerskie, kosmetyczne lub stomatologiczne, wykonywane skażonym sprzętem^{4,8,10,11}. Wirus przenosi się również drogą kontaktu seksualnego^{3,4,8}.

Skuteczna profilaktyka

Skuteczną i sprawdzoną metodą profilaktyki WZW typu B są szczepienia ochronne^{4,5,7}. Odkąd w 1982 roku wprowadzono szczepionkę na WZW B, na całym świecie podano już ponad miliard jej dawek¹². Ma ona wysoki profil bezpieczeństwa i skuteczności¹². Wszystkie osoby dotychczas nie objęte szczepieniem, a przede wszystkim: urodzone przed 1994 r., kiedy wprowadzono obowiązkowe szczepienia przeciwko WZW typu B wśród niemowląt oraz te, które nie były szczepione w 14. roku życia (od 2000 r.) ani jako pacjenci grup ryzyka, w ramach profilaktyki WZW typu B powinny rozważyć szczepienie¹³.

„Bardzo potrzebne są akcje informujące społeczeństwo i podnoszące świadomość na temat wirusowych zapaleń wątroby, dróg zakażenia oraz możliwości profilaktyki i szczepień. Tym bardziej, że wiele osób nie wie, że choruje i nieświadomie zakaża innych. Dlatego warto sprawdzić, czy nie jest się zakażonym, przebadać się i zaszczepić” – podsumowuje Gerard Wiśniewski.

WZW typu A – profilaktyka zalecana szczególnie turystom^{4,14}

Wirusowe zapalenie wątroby typu A, zwane potocznie przez pacjentów „żółtaczką pokarmową”¹⁴ lub „chorobą brudnych rąk”¹⁵, wywoływane jest przez wirus zapalenia wątroby typu A (HAV)^{4,6,14,16}. Do zakażenia dochodzi poprzez bezpośredni kontakt z osobą chorą na WZW typu A, spożycie skażonej wirusem żywności lub wody, nawet w postaci kostki lodu w napoju czy podczas mycia zębów przy użyciu wody z kranu^{4,8}. Szczepienie zalecane jest szczególnie osobom nieudpornym, które wybierają się do krajów tropikalnych lub o złym stanie sanitarnym i higienicznym^{4,17}, nawet jeżeli planują pobyt w hotelu o wysokim standardzie⁸.

Skorzystaj z akcji Żółty Tydzień

Punkty szczepień biorące udział w akcji Żółty Tydzień, oferują **szczepionki skojarzone** zabezpieczające jednocześnie przed zachorowaniem na WZW typu B i typu A oraz **szczepionki monowalentne** zabezpieczające przed jedną z tych chorób. Podstawowy schemat szczepienia przeciw WZW typu B składa się z trzech dawek – pierwszą podaje się w dowolnym terminie, drugą po upływie 1. miesiąca, natomiast trzecią po upływie pół roku od przyjęcia pierwszej dawki. W przypadku szczepienia przeciwko WZW typu A przyjmuje się dwie dawki, optymalnie w odstępie 6-12 miesięcy^{8,18,19}.

Więcej informacji na temat profilaktyki wirusowych zapaleń wątroby oraz adresy punktów szczepień można znaleźć na stronie www.zoltytydzien.pl

Organizatorem kampanii Żółty Tydzień jest firma GSK.

REFERENCJE

1. Hilleman M.R., Overview of the pathogenesis, prophylaxis and therapeutics of Viral hepatitis B, with focus on reduction to practical applications, *Vaccine* 19 (2001) 1837-1848.
2. Pollicino T., Saitta C., Raimondo G., Hepatocellular carcinoma: the point of view of hepatitis B virus, *Carcinogenesis Advance Access Publisher* June 30, 2011.
3. WHO, Hepatitis B, Global Alert and Response [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/whocdscrlyo20022/en/index1.html, dostęp 25.08.2014]
4. W. Magdzik, Wirusowe zapalenia wątroby [w:] Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka. Alfa-medica Press 2007, str. 325-330, 332-339.
5. WHO, Hepatitis B, Department of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2002. [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/HepatitisB_whocdscrlyo2002_2.pdf, data dostępu: 25.08.2014]
6. WHO, Hepatitis A, Department of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2000. [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/HepatitisA_whocdscrlyo2000_7.pdf, dostęp: 25.08.2014]
7. WHO, Immunization, Vaccines and Biologicals: Hepatitis [http://www.who.int/immunization/topics/hepatitis/en/ dostęp: 25.08.2014]
8. A. Spira, A review of combined Hepatitis A and hepatitis B vaccination for travelers, *Clin Ther.* 2003 25(9):2337-2351.

9. Pink Book: Hepatitis B, [<http://www.cdc.gov/vaccines/pubs/pinkbook/downloads/hepb.pdf>, dostęp: 25.08.2014]
10. B.Ataei et al. Evaluation of Knowledge and Practice of Hairdressers in Women's Beauty Salons in Isfahan About Hepatitis B, Hepatitis C, and AIDS in 2010 and 2011. *Hepat Mon* 2013; 13(3): e6215.
11. FS Younai., Health care-associated transmission of hepatitis B & C viruses in dental care (dentistry). *Clin Liver Dis* 2010.
12. WHO, Hepatitis B Factsheet [<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs204/en/>; dostęp 25.08.2014]
13. W. Magdził, M. Pokorska-Lis, Zapewnienie wysokiej skuteczności szczepień przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (wzw B) przy ograniczeniu traumatyzowania niemowląt, niepożądanych odczynów poszczepiennych i innych ujemnych skutków szczepień, *Zakażenia Reprint* 5/2008.
14. M. Pokorska-Lis, Wirusowe Zapalenie Wątroby typu A w podróży – zasadność profilaktyki, *Zakażenia*, 4/2010
15. Medycyna Praktyczna, Szczepienie Przeciwko WZW typu A
[<http://pediatria.mp.pl/szczepieniaochronne/show.html?id=66812>, dostęp: 25.08.2014]
16. E. Duszczyk, E. Talarek, Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – nowe wyzwania na obszarach objętych powodzią, [w:] *Zakażenia*, 5/2010, Warszawa 2010, s. 116.
17. D. Krupas, A. Steciwko, Zagrożenia podczas wyjazdów wakacyjnych, [w:] *Praktyka Lekarska*, nr 73, 2011, s.12.
18. E.Duszczyk, E.Talarek, Szczepienia ochronne w praktyce lekarza rodzinnego, *Nowa Klinika*, vol .15 no 5, s. 5067
19. E. Duszczyk, WZW A – epidemiologia, klinika, leczenie, zapobieganie, *Przewodnik Lekarski* 2011, (*Praktyka Medyczna – Pediatria*) 4(3) s.64-67.

Data przygotowania materiału: wrzesień 2014

Data ważności materiału: listopad 2014

[PL/TWI/0009/14](#)

FAKTY WZW typu A

- Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A) to choroba wywołana przez wirusa HAV^{1,2}
- WZW A nazywane jest potocznie przez pacjentów „żółtaczką pokarmową”³ lub „chorobą brudnych rąk”⁴
- Do zakażenia dochodzi poprzez bezpośredni kontakt z osobą chorą na WZW typu A, spożycie skażonej wirusem żywności lub wody, bądź poprzez kontakty seksualne^{1,2,5}
- Na ryzyko zakażenia HAV najbardziej narażeni są turyści podróżujący do regionów o złym stanie sanitarnym i higienicznym, m.in. krajów Afryki, Azji oraz Ameryki Południowej i Środkowej^{1,6}, nawet jeżeli planują pobyt w hotelu o wysokim standardzie⁵
- Szacuje się, że każdego roku dochodzi do 1,4 miliona zakażeń wirusem HAV w skali globalnej⁷
- Najskuteczniejszą formą profilaktyki WZW typu A są szczepienia ochronne⁶
- Podstawowy schemat szczepienia przeciwko WZW typu A obejmuje dwie dawki: pierwszą podaje się w dowolnym terminie, a kolejną po upływie 6-12 miesięcy od pierwszej)^{6,8}

FAKTY - WZW typu B

- Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW typu B), nazywane potocznie przez pacjentów „żółtaczką wszczepienną”¹, wywołane jest przez wirusa HBV^{2,3}
- Wirus HBV przenosi się w wyniku naruszenia ciągłości tkanek^{2,3}. Do zakażenia wystarczy już niewielka ilość krwi, ponieważ wirus HBV znajduje się w niej w wysokim stężeniu^{2,4}
- HBV jest do 100 razy bardziej zakaźny niż wirus HIV^{3,4}
- Zakażenie wirusem HBV powoduje ostre WZW typu B, które może przechodzić w zapalenie przewlekłe. U pacjentów przewlekłe chorych mogą natomiast wystąpić takie powikłania, jak: marskość wątroby czy rak wątrobowokomórkowy^{2,5}
- Wirus HBV jest przyczyną rozwoju 80% przypadków raka wątrobowokomórkowego, zgodnie z WHO jest to drugi, najważniejszy po tytoniu czynnik rakotwórczy^{3,6,7}
- Szacuje się, że 350 milionów ludzi na świecie jest nosicielami wirusa HBV³
- Skuteczną metodą profilaktyki WZW typu B są szczepienia^{2,3}
- Podstawowy schemat szczepienia przeciwko WZW typu B składa się z trzech dawek – pierwszą podaje się w dowolnym terminie, drugą po upływie 1 miesiąca, natomiast trzecią po upływie pół roku od przyjęcia pierwszej dawki^{1,2}

Referencje WZW A

1. W. Magdzik, *Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A)*, Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka, Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2007 r., s. 326
2. WHO, Hepatitis A, Department of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2000. [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/HepatitisA_whocdscsredc2000_7.pdf, dostęp: 27.08.2014]
3. A. Wroczyńska, A. Kuna, *Podróże i zdrowie. Poradnik*, Wydawnictwo Bezdroża, Kraków 2006 r., s. 30.
4. Medycyna Praktyczna, Szczepienie Przeciwko WZW typu A [<http://pediatria.mp.pl/szczepieniaochronne/show.html?id=66812>, dostęp: 27.08.2014]
5. A. Spira, A review of combined Hepatitis A and hepatitis B vaccination for travelers, *Clin Ther.* 2003 25(9):2338.
6. M. Pokorska-Lis, Wirusowe zapalenie wątroby typu A w podróży – zasadność profilaktyki, Zakażenia, Warszawa 2010 r., s. 15
7. WHO, Hepatitis A, Media centre [<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs328/en/index.html>, dostęp: 27.08.2014]
8. E. Duszczyk, WZW A – epidemiologia, klinika, leczenie, zapobieganie, *Przewodnik Lekarski* 2011, (Praktyka Medyczna – Pediatria) 4(3) s.64-67.

Referencje WZW B

1. A. Wroczyńska, A. Kuna, *Podróże i zdrowie. Poradnik*, Wydawnictwo Bezdroża, Kraków 2006 r., s. 30.
2. W. Magdzik, *Wirusowe zapalenie wątroby typu B [w:] Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka*, Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2007r., s. 332-340
3. WHO, Hepatitis B, Global Alert and Response [http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/HepatitisB_whocdscsrlyo2002_2.pdf, dostęp 28.08.2014]
4. A. Spira, A review of combined Hepatitis A and hepatitis B vaccination for travelers, *Clin Ther.* 2003 25(9), s.2337-2341.
5. J. Juszczyk, Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B, *Medycyna Praktyczna*, [http://www.mp.pl/szczepienia/choroby/choroby_wzwb/show.html?id=91243 dostęp: 28.08.2014]
6. Hilleman M.R., Overview of the pathogenesis, prophylaxis and therapeutics of Viral hepatitis B, with focus on reduction to practical applications, *Vaccine* 19 (2001) 1837-1848.
7. Pollicino T., Saitta C., Raimondo G., Hepatocellular carcinoma: the point of view of hepatitis B virus, *Carcinogenesis Advance Access Publisher* June 30, 2011.